

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/125/2014
Identifikačné číslo spisu:	3014200028
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3014200028.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľa: P. I., bytom K., prechodne F., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o úpravu dôchodku podľa zákona o súdnej rehabilitácii, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 09. júna 2014, č.k. 15Sd/9/2014-23, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 09. júna 2014, č.k. 15Sd/9/2014-23, p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 09. júna 2014, č.k. 15Sd/9/2014-23, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo xy z 05.11.2013 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“), ktorým podľa § 25 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnej rehabilitácii“) zamietla žiadosť navrhovateľa o úpravu dôchodku s odôvodnením, že nebol politicky väznený ani súdne rehabilitovaný. Súčasne krajský súd navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľ sa v správnom konaní domáhal odškodnenia podľa § 25 zákona o súdnej rehabilitácii z dôvodu, že bol väznený za totalitného režimu, počas výkonu trestu ochorel, bol hospitalizovaný vo vojenských nemocniciach, bol uznaný invalidným a žiadal o preskúmanie zdravotného stavu a určenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej aj „miera poklesu“). Krajský súd z dávkového spisu odporkyne zistil, že v žiadosti o úpravu dôchodku podľa zákona o súdnej rehabilitácii zo 07.10.2013 navrhovateľ uviedol, že v rokoch 1976 až 1989 bol vo väzbe a výkone trestu vo viacerých ústavoch na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody, pričom v tlačive žiadosti na účely úpravy dôchodku podľa zákona o súdnej rehabilitácii, ktorú odporkyni predložil dňa 17.10.2013, však neuviedol potrebné údaje a výslovne uviedol, že v dôchodkovom zabezpečení nebol odškodnený podľa zákona č. 82/1968 Zb., ani nepredložil žiadne rozhodnutie o úprave dôchodku ani rozhodnutie súdu o jeho rehabilitácii. Krajský súd poukázal na to, že odškodnenie podľa zákona o súdnej

rehabilitácii sa poskytuje len v prípade, ak bolo odsudzujúce súdne rozhodnutie úplne alebo aspoň čiastočne zrušené a poškodený bol spod obžaloby oslobodený (§ 23); len v takom prípade bolo možné dobu väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa § 25 ods. 1 zákona o súdnej rehabilitácii posudzovať na účely dôchodkového zabezpečenia ako dobu pokračovania v zamestnaní. Keďže navrhovateľ také skutočnosti nepreukázal, krajský súd považoval preskúmané rozhodnutie odporkyne za súladné so zákonom a preto ho podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil.

Navrhovateľ napadol rozsudok krajského súdu včas podaným odvolaním. Žiadal o ustanovenie bezplatného právneho zástupcu. Poukázal na to, že už od roku 1982 trpí duševnou chorobou, pre ktorú bol prepustený z vojenskej základnej služby a vyradený z vojenskej evidencie už v roku 1982.

Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Vzhľadom na žiadosť navrhovateľa o ustanovenie bezplatného právneho zástupcu z radov advokátov odvolací súd v súlade s § 30 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) odkázal navrhovateľa na Centrum právnej pomoci.

Centrum právnej pomoci, kancelária Žilina odvolaciemu súdu dňa 07.06.2016 oznámilo, že konanie o žiadosti navrhovateľa o poskytnutie právnej pomoci bolo zastavené rozhodnutím sp.zn. 6120/2016-KaZA zo dňa 09.05.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 31.05.2016.

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) následne preskúmal rozsudok krajského súdu v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii účelom zákona je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali.

Zákon o súdnej rehabilitácii v § 2 ods. 1 uviedol tie právoplatné odsudzujúce súdne rozhodnutia (vyhlásené v čase od 25. februára 1948 do 1. januára 1990) za konkrétne trestné činy, ktoré zrušili súdy zo zákona, teda aj bez návrhu.

V zmysle § 4 písm. e) zákona o súdnej rehabilitácii prieskumné konanie na súde bolo možné vykonať vo veciach, v ktorých sa v čase od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 vyhlásilo odsudzujúce súdne rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť, pre iné trestné činy, neuvedené v § 2, spáchané po 5. máji 1945, napr. trestný čin nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 a podľa § 270 ods. 1 zákona č. 141/1990 Zb.

Predpokladom prieskumného konania súdu podľa § 4 zákona o súdnej rehabilitácii bolo podanie návrhu na začatie konania, podaného najneskôr do dvoch rokov odo dňa účinnosti tohto zákona (§ 5 ods. 1 a ods. 2 v spojení s § 6 zákona o súdnej rehabilitácii).

Podľa § 25 ods. 1 zákona o súdnej rehabilitácii na účely dôchodkového zabezpečenia sa doba väzby a výkonu trestu odňatia slobody poškodeného, ktorý bol podľa tohto zákona úplne oslobodený spod obžaloby, posudzuje ako doba pokračovania v zamestnaní (pracovnej činnosti), ktoré poškodený vykonával pred vzatím do väzby (nástupom trestu), podľa predpisov o sociálnom zabezpečení. Rovnako sa posudzuje časť doby výkonu trestu, po ktorú sa trest vykonal neoprávnene, ak sa podľa tohto zákona zruší odsudzujúci rozsudok iba čiastočne.

Predpokladom úpravy dôchodku podľa § 25 zákona o súdnej rehabilitácii je existencia rozhodnutia súdu o zrušení odsudzujúceho rozsudku.

Navrhovateľ v správnom konaní ani v súdnom konaní nepredložil odsudzujúci rozsudok, ani oslobodzujúci rozsudok podľa zákona o súdnej rehabilitácii. V žiadosti zo 17.10.2013 uviedol, že poslal prihlášku do Konfederácie politických väzňov, no doteraz nebol rehabilitovaný a navrhol, aby odporkyňa prešetrila oprávnenosť jeho požiadavky v archívoch ministerstva vnútra.

K odvolaniu proti rozsudku krajského súdu pripojil fotokópiu obžaloby podanej Krajskou vojenskou prokuratúrou Hradec Králové na Vojenský obvodový soud Hradec Králové, na ktorom bola žaloba zapísaná pod sp.zn. 2T 121/82 . Uvedená fotokópia nie je dôkazom o tom, že bol odsúdený, resp. rehabilitovaný na základe rozhodnutia súdu, vydaného v súdnom konaní.

Navrhovateľ k odvolaniu pripojil aj fotokópiu listu, ktorým mu Konfederácia politických väzňov Slovenska dňa 16.02.1991 odporučila, aby na súd, ktorý ho pôvodne súdil, zaslal krátku žiadosť o rehabilitáciu podľa zákona o súdnej rehabilitácii.

Z uvedeného je zrejmé, že navrhovateľ vedel o potrebe požiadať o súdnu rehabilitáciu príslušný súd. Navrhovateľ ani netvrdil, že by takú žiadosť (návrh na začatie prieskumného konania podľa § 4 a nasl. zákona o súdnej rehabilitácii) podal. Sám však potvrdil, že doteraz nebol rehabilitovaný.

Existencia rozhodnutia súdu o zrušení odsudzujúceho rozsudku je pre posúdenie nároku na úpravu dôchodku navrhovateľa rozhodujúcou skutočnosťou; bez jej preukázania žiadosti o úpravu dôchodku nemožno vyhovieť. Odporkyňa preto jeho žiadosť o úpravu dôchodku zamietla preskúmaným rozhodnutím v súlade so zákonom.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 219 O.s.p. potvrdil ako vecne správny.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.